

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kroonista väsymysoireyhtymää sairastavien paremmasta hoidosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Aino-Kaisa Pekosen /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 57/2018 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta kroonista väsymysoireyhtymää sairastavat henkilöt saavat parempaa kohtelua ja hoitoa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Krooninen eli pitkäaikainen väsymysoireyhtymä (CFS, chronic fatigue syndrome) tai systemic exertion intolerance disease (SEID, elimistön huonon rasituksensiedon aiheuttama sairaus) on elämää haittaava pitkäaikainen oireyhtymä. Sille on ominaista kuukausia tai jopa vuosia kestävä voimakas väsymystila ja väsymysalttius. Oireyhtymä ei selity minkään muun sairauden perusteella. Väsymys voi lisääntyä fyysisen tai psyykkisen rasituksen seurauksena. Tyypillisenä piirteenä on se, että rasituksen jälkeinen väsymys ei häviä levossa. Väsymystilaan voi liittyä ruumiillisia oireita, kuten lihaskipu, huimaus, päänsärky, unettomuus ja ärtyneisyys.

Tarkkaa tietoa kroonisen väsymysoireyhtymän esiintyvyydestä Suomessa ei ole. Ulkomaalaisissa tutkimuksissa on arvioitu, että kroonista väsymysoiretta esiintyy 0,5 – 3 %:lla väestöstä. Asiantuntija-arviona on esitetty, että Suomessa olisi vähintään 15 000 henkilöä, jotka kärsivät oireyhtymästä. Vertailuksi diabetesta arvioidaan Suomessa sairastavan noin 500 000 ja muistisairautta noin 200 000 asukasta sekä joka kolmannen arvioidaan sairastuvan syöpään ja joka neljännen johonkin mielenterveyden häiriöön elämänsä aikana.

Lain potilaan asemasta ja oikeuksista mukaan jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä on oikeus ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hoito on toteutettava tarkoituksenmukaisella tavalla ja yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Terveydenhuoltolain mukaan sairaanhoito on toteutettava potilaan lääketieteellisen tai hammaslääketieteellisen tarpeen ja käytettävissä olevien yhtenäisten hoidon perusteiden mukaisesti. Kroonista väsymysoireyhtymää sairastaville kuuluu yhdenvertainen pääsy sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen piiriin.

Krooninen väsymysoireyhtymä on ollut eri tavoin runsaasti esillä julkisuudessa viime aikoina, ja myös terveydenhuollossa on tunnistettu tarve oireyhtymän hoidon yhtenäistämiseksi. Haasteellista aiheen käsittely on oireiden vaihtelevuuden vuoksi ja siksi, että aiheuttavia tekijöitä ei tunneta eikä diagnoosia varmistavia kokeita ole olemassa. Tämä on tehnyt myös lääketieteellisen korkealaatuisen tutkimustiedon suorittamisesta vaikeaa. Koska tutkimusnäyttöä on niukasti, esimerkiksi Lääkäriseura Duodecim ei ole laatinut aiheesta suomalaista Käypä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 57/2018 vp

hoito -suositusta. Oireyhtymän tunnistamista ja hoitoa on kuitenkin käsitelty suomalaisissa lääketieteen tieteellisissä julkaisuissa ja koulutustapahtumissa runsaasti. Siitä on saatavissa tietoa muun muassa laajassa ammattilaisten käytössä olevasta sähköisestä Terveysportista. Näiden avulla jokaisen terveydenhuollon ammattilaisen on mahdollisuus oppia tuntemaan tämä oireyhtymä ja sen hoitomahdollisuudet.

Sosiaali- ja terveysministeriön 23.2.2015 asettama valtakunnallinen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmä on antanut asiantuntijaryhmälle toimeksiannon laatia suositus aikuisten toiminnallisten häiriöiden hoidon järjestämisestä. Suositusluonnos on valmistunut ja se on tarkoitettu lähettäväksi lausuntokierrokselle kevään 2018 aikana. Suositus pitää sisällään myös kroonisen väsymysoireyhtymän hoidon järjestämisen.

Helsingissä 15.3.2018

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko